

Obsah

Předmluva	5
Úvod	7

Část první

Botanický popis, stanoviště a zeměpisné rozšíření t. zv. lesních plodů (Napsal RNDr Ivan Klášterský)

Naše původní, planě rostoucí rostliny s jedlými plody	11
Brusnicovité (Vacciniaceae)	11
Brusnice neboli brusinka (<i>Vaccinium vitis — idaea</i> L.)	12
Borůvka (<i>Vaccinium myrtillus</i> L.)	15
Vlochyně (<i>Vaccinium uliginosum</i> L.)	18
Klikva (<i>Oxycoccus quadripetalus</i> Gilib. = <i>Vaccinium oxycoccos</i> L.)	20
Růžovité (Rosaceae)	22
Jahodník (<i>Fragaria</i> L.)	23
Jahodník obecný (<i>Fragaria vesca</i> L.)	23
Trávnice (<i>Fragaria viridis</i> Duch. = <i>Fragaria collina</i> Ehrh.)	25
Truskavec (<i>Fragaria moschata</i> Duch. = <i>Fragaria elatior</i> Ehrh.)	26
Ostružník (<i>Rubus</i> L.)	27
Maliník (<i>Rubus idaeus</i> L.)	27
Ostružník bělostný [<i>Rubus candidans</i> (Whe.) Focke = <i>Rubus thyssoideus</i> Wimm.]	30
Ježník (<i>Rubus caesius</i> L.)	31
Růže (<i>Rosa</i> L.)	32
Růže šípková (<i>Rosa canina</i> L.)	32
Růže křovištění (<i>Rosa dumetorum</i> Thuill.)	36
Růže vogéská (<i>Rosa vosagiaca</i> Desp. = <i>Rosa glauca</i> Vill. non Pourr.)	37
Růže kožolistá (<i>Rosa coriifolia</i> Fries.)	37
Růže vinná (<i>Rosa eglanteria</i> L. = <i>Rosa rubiginosa</i> L.)	38
Růže eliptičná (<i>Rosa elliptica</i> Tausch.)	39
Růže jablíčková (<i>Rosa pomifera</i> Herrm.)	39
Růže svraskalá (<i>Rosa rugosa</i> Thunbg.)	41
Růže převislá (<i>Rosa pendulina</i> L. = <i>Rosa alpina</i> L.)	41
Jeřáb (<i>Sorbus</i> L.)	42
Jeřáb ptačí (<i>Sorbus aucuparia</i> L.)	42
Slivoň (<i>Prunus</i> L.)	44
Trnka (<i>Prunus spinosa</i> L.)	45
Třešeň ptačí (<i>Prunus avium</i> L.)	46
Hloh (<i>Crataegus</i> L.)	46

Zimolezovité (<i>Loniceraceae</i> = <i>Caprifoliaceae</i>)	46
Bez černý (<i>Sambucus nigra</i> L.)	47
Bez hroznatý neboli červený (<i>Sambucus racemosa</i> L.)	48
Chebdí (<i>Sambucus ebulus</i> L.)	48
Svídovité (<i>Cornaceae</i>)	49
Dřín (<i>Cornus mas</i> L.)	49
Břízovité (<i>Betulaceae</i>)	50
Líska obecná (<i>Corylus avellana</i> L.)	50
Závěr	52

Č á s t d r u h á

Sběr, výkup a distribuce t. zv. lesních plodů (Napsal JUDr Zdeněk Zelenka)

Účel a organisace sběru lesních plodů	55
Požadavky na správnou sklizeň lesních plodů	58
Vývoj organisace výkupu lesních plodů	60
Podniky a organisace, které dnes provádějí a řídí výkup lesních plodů	62
Požadavky na řádný sběr a jakostní dodávkové normy lesních plodů	66
Jakostní dodávkové normy	66
Balení a označování zboží	70
Balení jednotlivých druhů lesních plodů podle ustanovení ČSN	71
Odměňování vykupovačů	73
Přeprava lesních plodů	74
Zajištění odbytu a jednotliví odběratelé	76
Podmínky dodávek a odběru zboží	77
Vývoz lesních plodů	83
Manipulace a ošetřování zboží	86
Cenová tvorba a daňová úprava	90
Dodávky pro vývoz	91
Dodávky do maloobchodních prodejen státních i družstevních	91
Dodávky pro konservárenské zpracování	92
Přednosti a nedostatky dosavadní výkupní praxe	93
Prohloubení organisace výkupu lesních plodů v budoucnu a zajištění jakosti zboží	95

Č á s t t ě r t i

Průmyslové a kuchyňské zpracování t. zv. lesních plodů (Napsal Ing. Karel Horálek)

Lesní a jiné planě rostoucí plody v průmyslu i kuchyni	99
Základní postupy průmyslového zpracování	99
Výběr, příprava a zpracování ovoce	99
Výroba marmelád	100
Výroba povidel	104

Výroba jamů	104
Výroba ovocných rosolů	105
Výroba kompotů	106
Výroba surových ovocných šťáv (sukusů)	108
Výroba ovocných šťáv nezkravášených (moštů)	110
Výroba »tekutého ovoce«	116
Výroba ovocných sirupů	118
Výroba ovocných vín	119
Základní postupy kuchyňského zpracování	
Výběr, příprava a zpracování ovoce	122
Výroba marmelád	123
Výroba povidel	126
Výroba ovocných past	126
Výroba jamů	127
Výroba rozvárek (klevery)	128
Výroba ovocných rosolů	129
Výroba kompotů	130
Výroba surových ovocných šťáv (sukusů)	136
Výroba ovocných šťáv nezkravášených (moštů)	140
Výroba »tekutého ovoce«	147
Výroba ovocných sirupů	147
Výroba ovocných vín	148
Výroba ovocných pochoutek	151
Sušení plodů a listů	152
Zpracování jednotlivých druhů lesních i jiných planě rostoucích plodů	153
Brusinky a klikvy	153
Borůvky a vlochyně	156
Lesní jahody	159
Maliny	163
Ostružiny	167
Sípky	169
Jeřabiny	173
Trnky	175
Ptáčnice	177
Hložinky	177
Černé bezinky	179
Červené bezinky	181
Chebdí	182
Dřínky	183
Lískové oríšky	184
Skladování výrobků	185

Č á s t č t v r t á

Dietetické a medicinální vlastnosti t. zv. lesních plodů (Napsal Doc. MUDr Josef Sajner)

Význam lesních a jiných planě rostoucích plodů ve výživě lidu	189
Brusinky	197
Borůvky	198
Lesní jahody	198
Maliny	199
Ostružiny	200

Šípky	200
Sladké jeřabiny	204
Trnky	205
Hložinky	205
Černé bezinky	205
Červené bezinky	206
Chebdí	207
Dřínky	207
Lískové oříšky	207
Závěr	208
Použitá literatura	209
Rejstřík	213